శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే చతుఃపంచాశత్తమోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే చతుఃపంచాశత్తమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇతి సర్వే సుసంరబ్ధా వాహానారుహ్య దంశితాః ।
స్వైః స్వైర్బలైః పరిక్రాంతా అన్వీయుర్ధృతకార్ముకాః ॥ **1** ॥

తానాపతత ఆలోక్య యాదవానీకయూథపాః ।
తస్థుస్తత్సమ్ముఖా రాజన్ విస్ఫూర్జ్య స్వధనూంషి తే ॥ **2** ॥

అశ్వపృష్ఠే గజస్కంధే రథోపస్థే చ కోవిదాః ।
ముముచుః శరవర్షాణి మేఘా అద్రిష్వపో యథా ॥ **3** ॥

పత్యుర్బలం శరాసారైశ్ఛన్నం వీక్ష్య సుమధ్యమా ।
సవ్రీడమైక్షత్తద్వక్త్రం భయవిహ్వలలోచనా ॥ **4** ॥

ప్రహస్య భగవానాహ మా స్మ భైర్వామలోచనే ।
వినంక్ష్యత్యధునైవైతత్తావకైః శాత్రవం బలం ॥ **5** ॥

తేషాం తద్విక్రమం వీరా గదసంకర్షణాదయః ।
అమృష్యమాణా నారాచైర్జఘ్నుర్హయగజాన్ రథాన్ ॥ **6** ॥

పేతుః శిరాంసి రథినామశ్వినాం గజినాం భువి ।
సకుండలకిరీటాని సోష్ణీషాణి చ కోటిశః ॥ **7** ॥

హస్తాః సాసిగదేష్వాసాః కరభా ఊరవోఽంఘ్రయః।
అశ్వాశ్వతరనాగోష్ట్రఖరమర్త్యశిరాంసి చ ॥ **8** ॥

హన్యమానబలానీకా వృష్ణిభిర్జయకాంక్షిభిః।
రాజానో విముఖా జగ్ముర్జరాసంధపురఃసరాః ॥ **9** ॥

శిశుపాలం సమభ్యేత్య హృతదారమివాతురం।
నష్టత్విషం గతోత్సాహం శుష్యద్వదనమబ్రువన్ ॥ **10** ॥

భో భోః పురుషశార్దూల దౌర్మనస్యమిదం త్యజ।
న ప్రియాప్రియయో రాజన్ నిష్ఠా దేహిషు దృశ్యతే ॥ **11** ॥

యథా దారుమయీ యోషిన్నృత్యతే కుహకేచ్ఛయా।
ఏవమీశ్వరతంత్రోఽయమీహతే సుఖదుఃఖయోః ॥ **12** ॥

శౌరేః సప్తదశాహం వై సంయుగాని పరాజితః।
త్రయోవింశతిభిః సైన్యైర్జిగ్య ఏకమహం పరం ॥ **13** ॥

తథాప్యహం న శోచామి న ప్రహృష్యామి కర్హిచిత్।
కాలేన దైవయుక్తేన జానన్ విద్రావితం జగత్ ॥ **14** ॥

అధునాపి వయం సర్వే వీరయూథపయూథపాః।
పరాజితాః ఫల్గుతంత్రైర్యదుభిః కృష్ణపాలితైః ॥ **15** ॥

రిపవో జిగ్యురధునా కాల ఆత్మానుసారిణి।
తదా వయం విజేష్యామో యదా కాలః ప్రదక్షిణః ॥ **16** ॥

ఏవం ప్రబోధితో మిత్రైశ్చైద్యోఽగాత్ సానుగః పురం।
హతశేషాః పునస్తేఽపి యయుః స్వం స్వం పురం నృపాః ॥ **17** ॥

రుక్మీ తు రాక్షసోద్వాహం కృష్ణద్విడసహన్ స్వసుః।
పృష్ఠతోఽన్వగమత్ కృష్ణమక్షౌహిణ్యా వృతో బలీ ॥ **18** ॥

రుక్మ్యమర్షీ సుసంరబ్ధః శృణ్వతాం సర్వభూభుజాం ।
ప్రతిజజ్ఞే మహాబాహుర్దంశితః సశరాసనః ॥ **19** ॥

అహత్వా సమరే కృష్ణమప్రత్యూహ్య చ రుక్మిణీం ।
కుండినం న ప్రవేక్ష్యామి సత్యమేతద్ బ్రవీమి వః ॥ **20** ॥

ఇత్యుక్త్వా రథమారుహ్య సారథిం ప్రాహ సత్వరః ।
చోదయాశ్వాన్ యతః కృష్ణస్తస్య మే సంయుగం భవేత్ ॥ **21** ॥

అద్యాహం నిశితైర్బాణైర్గోపాలస్య సుదుర్మతేః ।
నేష్యే వీర్యమదం యేన స్వసా మే ప్రసభం హృతా ॥ **22** ॥

వికత్థమానః కుమతిరీశ్వరస్యాప్రమాణవిత్ ।
రథేనైకేన గోవిందం తిష్ఠ తిష్ఠేత్యథాహ్వయత్ ॥ **23** ॥

ధనుర్వికృష్య సుదృఢం జఘ్నే కృష్ణం త్రిభిః శరైః ।
ఆహ చాత్ర క్షణం తిష్ఠ యదూనాం కులపాంసన ॥ **24** ॥

కుత్ర యాసి స్వసారం మే ముషిత్వా ధ్వాంక్షవద్ధవిః ।
హరిష్యేఽద్య మదం మంద మాయినః కూటయోధినః ॥ **25** ॥

యావన్న మే హతో బాణైః శయీథా ముంచ దారికాం ।
స్మయన్ కృష్ణో ధనుశ్ఛిత్త్వా షడ్భిర్వివ్యాధ రుక్మిణం ॥ **26** ॥

అష్టభిశ్చతురో వాహాన్ ద్వాభ్యాం సూతం ధ్వజం త్రిభిః ।
స చాన్యద్ ధనురాదాయ కృష్ణం వివ్యాధ పంచభిః ॥ **27** ॥

తైస్తాడితః శరౌఘైస్తు చిచ్ఛేద ధనురచ్యుతః ।
పునరన్యదుపాదత్త తదప్యచ్ఛినదవ్యయః ॥ **28** ॥

పరిఘం పట్టిశం శూలం చర్మాసీ శక్తితోమరౌ ।
యద్ యదాయుధమాదత్త తత్ సర్వం సోఽచ్ఛినద్ధరిః ॥ **29** ॥

తతో రథాదవప్లుత్య ఖడ్గపాణిర్జిఘాంసయా ।
కృష్ణమభ్యద్రవత్ క్రుద్ధః పతంగ ఇవ పావకం ॥ **30** ॥

తస్య చాపతతః ఖడ్గం తిలశశ్చర్మ చేషుభిః ।
ఛిత్త్వాసిమాదదే తిగ్మం రుక్మిణం హంతుముద్యతః ॥ **31** ॥

దృష్ట్వా భ్రాతృవధోద్యోగం రుక్మిణీ భయవిహ్వలా ।
పతిత్వా పాదయోర్భర్తురువాచ కరుణం సతీ ॥ **32** ॥

యోగేశ్వరాప్రమేయాత్మన్ దేవదేవ జగత్పతే ।
హంతుం నార్హసి కల్యాణ భ్రాతరం మే మహాభుజ ॥ **33** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
తయా పరిత్రాసవికంపితాంగయా
శుచావశుష్యన్ముఖరుద్ధకంఠయా ।
కాతర్యవిస్రంసితహేమమాలయా
గృహీతపాదః కరుణో న్యవర్తత ॥ **34** ॥

చైలేన బద్ధ్వా తమసాధుకారిణం
సశ్మశ్రుకేశం ప్రవపన్ వ్యరూపయత్ ।
తావన్మమర్దుః పరసైన్యమద్భుతం
యదుప్రవీరా నలినీం యథా గజాః ॥ **35** ॥

కృష్ణాంతికముపవ్రజ్య దదృశుస్తత్ర రుక్మిణం ।
తథాభూతం హతప్రాయం దృష్ట్వా సంకర్షణో విభుః ।
విముచ్య బద్ధం కరుణో భగవాన్ కృష్ణమబ్రవీత్ ॥ **36** ॥

అసాధ్విదం త్వయా కృష్ణ కృతమస్మజ్జుగుప్సితం ।
వపనం శ్మశ్రుకేశానాం వైరూప్యం సుహృదో వధః ॥ **37** ॥

మైవాస్మాన్ సాధ్వ్యసూయేథా భ్రాతుర్వైరూప్యచింతయా।
సుఖదుఃఖదో న చాన్యోఽస్తి యతః స్వకృతభుక్ పుమాన్ ॥ **38** ॥

బంధుర్వధార్హదోషోఽపి న బంధోర్వధమర్హతి।
త్యాజ్యః స్వేనైవ దోషేణ హతః కిం హన్యతే పునః ॥ **39** ॥

క్షత్రియాణామయం ధర్మః ప్రజాపతివినిర్మితః।
భ్రాతాపి భ్రాతరం హన్యాద్ యేన ఘోరతరస్తతః ॥ **40** ॥

రాజ్యస్య భూమేర్విత్తస్య స్త్రియో మానస్య తేజసః।
మానినోఽన్యస్య వా హేతోః శ్రీమదాంధాః క్షిపంతి హి ॥ **41** ॥

తవేయం విషమా బుద్ధిః సర్వభూతేషు దుర్హృదాం।
యన్మన్యసే సదాభద్రం సుహృదాం భద్రమజ్ఞవత్ ॥ **42** ॥

ఆత్మమోహో నృణామేష కల్ప్యతే దేవమాయయా।
సుహృద్ దుర్హృదుదాసీన ఇతి దేహాత్మమానినాం ॥ **43** ॥

ఏక ఏవ పరో హ్యాత్మా సర్వేషామపి దేహినాం।
నానేవ గృహ్యతే మూఢైర్యథా జ్యోతిర్యథా నభః ॥ **44** ॥

దేహ ఆద్యంతవానేష ద్రవ్యప్రాణగుణాత్మకః।
ఆత్మన్యవిద్యయా క్లృప్తః సంసారయతి దేహినం ॥ **45** ॥

నాత్మనోఽన్యేన సంయోగో వియోగశ్చాసతః సతి।
తద్ధేతుత్వాత్తత్ప్రసిద్ధేర్దృగ్రూపాభ్యాం యథా రవేః ॥ **46** ॥

జన్మాదయస్తు దేహస్య విక్రియా నాత్మనః క్వచిత్।
కలానామివ నైవేందోర్మృతిర్వ్యస్య కుహూరివ ॥ **47** ॥

యథా శయాన ఆత్మానం విషయాన్ ఫలమేవ చ।
అనుభుంక్తేఽప్యసత్యర్థే తథాఽఽప్నోత్యబుధో భవం ॥ **48** ॥

తస్మాదజ్ఞానజం శోకమాత్మశోషవిమోహనం ।
తత్త్వజ్ఞానేన నిర్హృత్య స్వస్థా భవ శుచిస్మితే ॥ **49** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఏవం భగవతా తన్వీ రామేణ ప్రతిబోధితా ।
వైమనస్యం పరిత్యజ్య మనో బుద్ధ్యా సమాదధే ॥ **50** ॥

ప్రాణావశేష ఉత్సృష్టో ద్విడ్భిర్హృతబలప్రభః ।
స్మరన్ విరూపకరణం వితథాత్మమనోరథః ॥ **51** ॥

చక్రే భోజకటం నామ నివాసాయ మహత్ పురం ।
అహత్వా దుర్మతిం కృష్ణమప్రత్యూహ్య యవీయసీం ।
కుండినం న ప్రవేక్ష్యామీత్యుక్త్వా తత్రావసద్ రుషా ॥ **52** ॥

భగవాన్ భీష్మకసుతామేవం నిర్జిత్య భూమిపాన్ ।
పురమానీయ విధివదుపయేమే కురూద్వహ ॥ **53** ॥

తదా మహోత్సవో నౄణాం యదుపుర్యాం గృహే గృహే ।
అభూదనన్యభావానాం కృష్ణే యదుపతౌ నృప ॥ **54** ॥

నరా నార్యశ్చ ముదితాః ప్రమృష్టమణికుండలాః ।
పారిబర్హముపాజహ్రుర్వరయోశ్చిత్రవాససోః ॥ **55** ॥

సా వృష్ణిపుర్యుత్తభితేంద్రకేతుభి -
ర్విచిత్రమాల్యాంబరరత్నతోరణైః ।
బభౌ ప్రతిద్వార్యుపక్లప్తమంగలై -
రాపూర్ణకుంభాగురుధూపదీపకైః ॥ **56** ॥

సిక్తమార్గా మదచ్యుద్భిరాహూతప్రేష్ఠభూభుజాం ।
గజైర్ద్వాఃసు పరామృష్టరంభాపూగోపశోభితా ॥ **57** ॥

కురుసృంజయకైకేయవిదర్భయదుకుంతయః।
మిథో ముముదిరే తస్మిన్ సంభ్రమాత్ పరిధావతాం ॥ **58** ॥

రుక్మిణ్యా హరణం శ్రుత్వా గీయమానం తతస్తతః।
రాజానో రాజకన్యాశ్చ బభూవుర్భృశవిస్మితాః ॥ **59** ॥

ద్వారకాయామభూద్ రాజన్ మహామోదః పురౌకసాం।
రుక్మిణ్యా రమయోపేతం దృష్ట్వా కృష్ణం శ్రియః పతిం ॥ **60** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే ఉత్తరార్ధే రుక్మిణ్యుద్వాహే చతుఃపంచాశత్తమోఽధ్యాయః ॥